

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4044/2567

นาย ว.ผู้ร้อง นาง ม.ผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1646, ป.พ.พ. มาตรา 1647, ป.พ.พ. มาตรา 1657, ป.วิ.พ. มาตรา 225, ป.พ.พ. มาตรา 1718

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้เอกสารจะมีข้อความบางตอนเป็นตัวพิมพ์ โดยตอนบนตรงกลางมีหัวข้อพิมพ์ว่าหนังสือ
พินัยกรรม จากนั้นมีการพิมพ์ตัวหนังสือแล้วเว้นช่องว่างให้ผู้ทำพินัยกรรมเขียนหรือกรอกข้อความ
เกี่ยวกับสถานที่ วัน เดือน ปี ที่ทำพินัยกรรม ชื่อ ที่อยู่ของผู้ทำพินัยกรรม และความประสงค์ในการ
จัดการทรัพย์สิน ซึ่งตามเอกสารปรากฏว่าผู้ตายได้เขียนรายละเอียดดังกล่าวด้วยลายมือ จากนั้น
ตอนท้ายมีข้อความพิมพ์ด้วยตัวพิมพ์สรุปได้ว่า ผู้ตายได้พิมพ์ข้อความที่เป็นตัวพิมพ์ โดยได้อ่าน
เข้าใจข้อความที่เป็นตัวพิมพ์ทั้งหมดเห็นว่าถูกต้องตามเจตนาทุกประการ โดยไม่มีผู้ใดข่มขู่ จึงได้
เขียนข้อความที่เป็นตัวกลางลงในหนังสือพินัยกรรมฉบับนี้ด้วยตนเองขณะที่มีสติสัมปชัญญะ
สมบูรณ์ทุกประการ ผู้ตายสมควรใจทำหนังสือนี้เอง ปราศจากบุคคลอื่นใดข่มขู่ หรือทำโดยสำคัญผิด
หรือถูกฉ้อฉลแต่อย่างใด โดยได้ทำหนังสือพินัยกรรมนี้ขึ้นไว้ 4 ฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกันและ
เก็บรักษาไว้ที่ผู้คัดค้าน และมีลายมือชื่อผู้ตายลงไว้ในช่องที่พิมพ์ว่า ผู้ทำพินัยกรรม และผู้พิมพ์/
ผู้เขียน เอกสารจึงมีลักษณะเป็นคำสั่งสุดท้ายที่ผู้ตายแสดงเจตนากำหนดการเผื่อตายในเรื่อง
ทรัพย์สินของตนไว้โดยต้องการยกให้แก่บุคคลต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ อันจะเกิดเป็นผลบังคับได้
ตามกฎหมายเมื่อตนตาย ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1646 และ 1647 จึงเป็นพินัยกรรมและเข้าลักษณะ
เป็นพินัยกรรมแบบเอกสารเขียนเองทั้งฉบับ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1657

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องจากศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของนายวิชัย ผู้ตาย ผู้คัดค้าน
ยื่นคำร้องว่า นายวิชัยผู้ตายเป็นบิดาของผู้คัดค้าน ก่อนถึงแก่ความตายผู้ตายได้ทำพินัยกรรมไว้ แต่
ผู้ร้องยื่นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นว่า ผู้ตายไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ และศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็น
ผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ผู้ร้องจัดการทรัพย์สินมรดกโดยมิได้ทำตามพินัยกรรม ถือว่าจัดการมรดก
ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้ามรดกและเป็นที่เสียหายแก่ผู้คัดค้าน ขอให้คำสั่งถอนผู้ร้องออกจากการเป็น
ผู้จัดการมรดกของผู้ตายและตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดก รวมทั้งให้ผู้ร้องส่งมอบทรัพย์สินมรดก
เข้ามาในกองมรดกเพื่อผู้คัดค้านจะได้รวบรวมแบ่งทรัพย์สินมรดกแก่ทายาทตามพินัยกรรม และกำจัด
ผู้ร้องจากการเป็นผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ตาย ผู้ร้องไม่ยื่นคำคัดค้าน ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วมีคำสั่ง
ให้ยกคำคัดค้าน (ที่ถูก คำร้อง) ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ผู้คัดค้านอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 5
พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ ผู้คัดค้านฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา
ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้เถียงกันในชั้นนี้รับฟังว่า ผู้ร้องและผู้คัดค้านเป็นบุตร
โดยชอบด้วยกฎหมายของนายวิชัยผู้ตาย ซึ่งถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2564 วันที่ 25
สิงหาคม 2564 ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกโดยอ้างว่าผู้ตายมิได้ทำ
พินัยกรรมไว้ วันที่ 4 ตุลาคม 2564 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย จากนั้น
ผู้ร้องในฐานะผู้จัดการมรดกดำเนินการรวบรวมทรัพย์สินมรดกเพื่อแบ่งปันแก่ทายาท ตามคำแถลง

รายงานการจัดการแบ่งปันทรัพย์มรดกต่อศาลชั้นต้นลงวันที่ 4 เมษายน 2565 ต่อมาวันที่ 1 มิถุนายน 2565 ผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งถอนผู้ร้องจากการเป็นผู้จัดการมรดก โดยให้ตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกแทน กับให้กําจัดมิให้ผู้ร้องมีสิทธิรับมรดกของผู้ตาย ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านประการแรกมีว่า พินัยกรรมเอกสารหมายเลข ค.4 ที่ผู้คัดค้านอ้างว่าผู้ตายได้ทำพินัยกรรมดังกล่าวยกทรัพย์มรดกให้แก่ทายาทตกเป็นโมฆะหรือไม่ เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1646 และ 1647 สารสำคัญของพินัยกรรมคือคำสั่งครั้งสุดท้ายของผู้ตายเกี่ยวกับกําหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินของตนเอง หรือในเรื่องอื่นที่จะให้เกิดผลบังคับเมื่อตนตาย โดยมาตรา 1657 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า พินัยกรรมนั้น จะทำเป็นเอกสารเขียนเองทั้งฉบับก็ได้ กล่าวคือผู้ทำพินัยกรรมต้องเขียนด้วยลายมือตนเองซึ่งข้อความทั้งหมด วัน เดือน ปี และลายมือชื่อของตน ซึ่งเมื่อพิจารณาเอกสารหมายเลข ค.4 แม้จะมีข้อความบางตอนเป็นตัวพิมพ์ โดยตอนบนตรงกลางมีหัวข้อพิมพ์ว่าหนังสือพินัยกรรม จากนั้นมีการพิมพ์ตัวหนังสือแล้วเว้นช่องว่างให้ผู้ทำพินัยกรรมเขียนหรือกรอกข้อความเกี่ยวกับสถานที่ วัน เดือน ปี ที่ทำพินัยกรรม ชื่อ ที่อยู่ของผู้ทำพินัยกรรม และความประสงค์ในการจัดการทรัพย์สิน ซึ่งตามเอกสารปรากฏว่าผู้ตายได้เขียนด้วยลายมือระบุวัน เดือน ปี ที่ทำพินัยกรรมรายละเอียดเกี่ยวกับรายการทรัพย์สินที่ต้องจัดการเมื่อตนถึงแก่ความตาย ทั้งมีการเขียนด้วยลายมือเดียวกันระบุไว้แบ่งปันทรัพย์สินรายการใดหรือสิทธิที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องจากความตายให้แก่ผู้ใด ความยาวประมาณเกือบ 3 หน้ากระดาษ จากนั้นตอนท้ายมีข้อความพิมพ์ด้วยตัวพิมพ์สรุปได้ว่า ผู้ตายได้พิมพ์ข้อความที่เป็นตัวพิมพ์ โดยได้อ่านเข้าใจข้อความที่เป็นตัวพิมพ์ทั้งหมดเห็นว่าถูกต้องตามเจตนาทุกประการ โดยไม่มีผู้ใดขัดข้อง จึงได้เขียนข้อความที่เป็นตัวกลางลงในหนังสือพินัยกรรมฉบับนี้ด้วยตนเองขณะที่มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ทุกประการ ผู้ตายสมควรใจทำหนังสือนี้เอง ปราศจากบุคคลอื่นใดขัดข้อง หรือทำโดยสำคัญผิด หรือถูกฉ้อฉลแต่อย่างใด โดยได้ทำหนังสือพินัยกรรมนี้ขึ้นไว้ 4 ฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกันและเก็บรักษาไว้ที่ผู้คัดค้าน และมีลายมือชื่อผู้ตายลงไว้ในช่องที่พิมพ์ว่า ผู้ทำพินัยกรรม และผู้พิมพ์/ผู้เขียน เอกสารหมายเลข ค.4 มีลักษณะเป็นคำสั่งสุดท้ายที่ผู้ตายแสดงเจตนา กําหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินของตนไว้โดยต้องการยกให้แก่บุคคลต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ อันจะเกิดเป็นผลบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อตนตายตามมาตรา 1646 และ 1647 จึงเป็นพินัยกรรมและเข้าลักษณะเป็นพินัยกรรมแบบเอกสารเขียนเองทั้งฉบับตามมาตรา 1657 แล้ว ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 วินิจฉัยว่าเอกสารหมายเลข ค.4 ตกเป็นโมฆะนั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกาฎีกาของผู้คัดค้านฟังขึ้น ส่วนปัญหาที่ผู้คัดค้านฎีกาขอให้ถอนผู้ร้องจากการเป็นผู้จัดการมรดกและตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายและกําจัดผู้ร้องจากการเป็นผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ตายนั้น เห็นว่า ผู้คัดค้านมิได้อุทธรณ์ปัญหาดังกล่าวจึงเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาในศาลอุทธรณ์ภาค 5 ต้องห้ามมิให้ฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 ประกอบ มาตรา 252 ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย อย่างไรก็ตาม ศาลฎีกาเห็นว่า ในพินัยกรรมไม่ได้ระบุให้ผู้ใดเป็นผู้จัดการมรดก เมื่อผู้ร้องและผู้คัดค้านต่างเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย ย่อมเป็นทายาทโดยธรรมและมีสิทธิได้รับทรัพย์ตามพินัยกรรม ผู้คัดค้านไม่เป็นบุคคลต้องห้ามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1718 จึงเห็นสมควรตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายร่วมกับผู้ร้อง พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ตั้งนางมณีพรผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกของนายวิชัยผู้ตายร่วมกับนายวิวัฒน์ผู้ร้อง ให้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 5 ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ขจรศักดิ์ บุญเกษม · ปรีชา บุญโรจน์พงศ์ · สอนชัย สิริวิทยกุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/4044/2567>